Çocuklar için Mizaç Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklar için Mizaç Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18901

ARABPSYCHOLOGY.COM

Abstract

Çocuklar için Mizaç Ölçe?i (ÇMÖ), çocuklar?n do?u?tan gelen bireysel davran??sal ve duygusal özelliklerini, yani mizaçlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle Türk kültürü ba?lam?nda çocuklar?n mizaç boyutlar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r. 32 maddeden olu?an ve 5'li Likert Ölçe?i format?nda derecelendirilen ÇMÖ, Aktivite Düzeyi, Yak?nl?k ve Uyum, Duyusal Hassasiyet, Tepkisellik Durumu, Dikkat ve Sebat, Ritmiklik ve Duygusal Duyarl?l?k gibi çe?itli alt boyutlar? kapsamaktad?r. Yap?lan psikometrik çal??malar, ölçe?in yap?sal geçerli?ini Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile desteklendi?ini ve iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?unu göstermi?tir.

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? 2020 y?l?nda Özyürek, Gözün Kahraman ve Pekdo?an taraf?ndan yay?mlanm??t?r. Bu çal??ma, e?itim ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmac?lara ve uygulay?c?lara, çocuklar?n mizaç özelliklerini objektif olarak belirleme imkan? sunarak, bireyselle?tirilmi? e?itim ve rehberlik yakla??mlar?n?n temelini olu?turmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çocuklar için Mizaç Ölçe?i, mizaç, çocuk psikolojisi, psikometrik geli?tirme, güvenirlik, geçerlik, faktör analizi, Aktivite Düzeyi, Duyusal Hassasiyet.

Yazarlar

Arzu Özyürek, Gözün Kahraman, Sümeyye Pekdo?an

Amaç

Çocuklar için Mizaç Ölçe?i'nin temel amac?, okul öncesi ve erken ilkokul dönemindeki çocuklar?n temel mizaç özelliklerini sistematik olarak ölçmek ve de?erlendirmektir. Bu ölçek, ebeveynler ve e?itimciler taraf?ndan doldurulmak üzere tasarlanm?? olup, çocuklar?n çevreye adaptasyon süreçlerini, duygusal tepki yo?unluklar?n? ve davran??sal e?ilimlerini belirlemeye yard?mc? olur.

Elde edilen veriler, çocuklar?n bireysel ihtiyaçlar?na uygun e?itim stratejileri geli?tirmede, olas? davran?? veya uyum sorunlar?n? erken tespit etmede ve psikolojik dan??manl?k süreçlerine rehberlik etmede kritik öneme sahiptir. Ölçek, özellikle çocu?un aktivite düzeyi, ritmikli?i ve duygusal hassasiyet gibi temel mizaç boyutlar?n?n kapsaml? bir profilini ç?karmay? hedefler.

Yap? (Construct)

Ölçek, bireyin do?u?tan gelen ve nispeten stabil olan davran??sal ve duygusal tepki tarzlar?n? ifade eden psikolojik bir yap? olan mizaç kavram?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle Thomas ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

Chess'in çal??malar?na dayanan ve çocukluk döneminde gözlemlenebilir olan dokuz temel mizaç boyutundan esinlenerek olu?turulmu?tur.

Çocuklar için Mizaç Ölçe?i, yap?lan faktör analizi sonucunda yedi alt boyutta toplanm??t?r. Bu alt boyutlar, çocuklar?n çevresel uyaranlara verdikleri tepkileri ve genel davran?? örüntülerini temsil etmektedir:

Aktivite Düzeyi: Çocu?un hareketlilik seviyesi ve enerji harcama e?ilimi.
Yak?nl?k ve Uyum: Yeni insanlara ve durumlara yakla?ma veya kaç?nma e?ilimi ile adaptasyon h?z?.
Duyusal Hassasiyet: Çevresel uyaranlara (ses, ???k, dokunma) kar?? gösterilen duyarl?l?k derecesi.
Tepkisellik Durumu: Duygusal tepkilerin yo?unlu?u ve süresi.
Dikkat ve Sebat: Bir görev veya aktivite üzerinde odaklanma ve devam etme yetene?i.
Ritmiklik: Biyolojik i?levlerin (uyku, açl?k) düzenlili?i.
Duygusal Duyarl?l?k: Genel duygusal ruh hali ve duygu durumunun yo?unlu?u.

Geçerlik (Validity)

Çocuklar için Mizaç Ölçe?i'nin psikometrik geçerlik çal??malar? iki ana bile?ene odaklanm??t?r: kapsam geçerli?i ve yap? geçerli?i. Kapsam geçerli?i, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen mizaç yap?s?n? yeterince temsil edip etmedi?ini belirlemek amac?yla uzman görü?leri al?narak sa?lanm??t?r. Bu süreç, maddelerin ilgili teorik çerçeveye uygunlu?unu ve kültürel ba?lamdaki anlaml?l???n? garanti etmi?tir.

Yap? geçerli?i ise, ölçe?in teorik olarak beklenen faktör yap?s?n? do?rulay?p do?rulamad???n? kontrol etmek için kullan?lm??t?r. Bu amaçla, 32 maddelik ölçek üzerinde **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** uygulanm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in mizaç kavram?n?n teorik olarak beklenen yedi boyutlu yap?s?n? destekledi?ini göstermi?tir.

Güvenirlik (Reliability)

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l??? de?erlendirmek üzere çe?itli istatistiksel yöntemlerle yürütülmü?tür. Kullan?lan yöntemler aras?nda düzeltilmi? madde toplam korelasyonu, alt ve üst %27'lik dilim güvenirli?i analizi ve Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? bulunmaktad?r.

Ölçe?in genel iç tutarl?l??? oldukça güçlüdür; tüm ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? **0,85** olarak belirlenmi?tir, bu da ölçe?in tutarl? bir ölçüm arac? oldu?unu göstermektedir. Alt boyutlara ili?kin güvenirlik katsay?lar? ise a?a??daki gibidir:

Aktivite Düzeyi alt boyutu için: 0,79

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yak?nl?k ve Uyum alt boyutu için: 0,82
Duyusal Hassasiyet alt boyutu için: 0,57
Tepkisellik Durumu alt boyutu için: 0,82
Dikkat ve Sebat alt boyutu için: 0,62
Ritmiklik alt boyutu için: 0,78
Duygusal Duyarl?l?k alt boyutu için: 0,80

Duyusal Hassasiyet ve Dikkat ve Sebat alt boyutlar?n?n alfa katsay?lar? di?er alt boyutlara göre daha dü?ük olsa da (s?ras?yla 0,57 ve 0,62), bu de?erler ke?if amaçl? psikometrik çal??malarda kabul edilebilir s?n?rlar içinde de?erlendirilebilir. Di?er tüm alt boyutlar yüksek düzeyde iç tutarl?l?k sergilemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** kullan?lm??t?r. Bu analiz, 32 maddenin alt?nda yatan temel yap?lar? ortaya ç?karmak için kritik bir ad?md?r. AFA sonucunda, ölçe?in teorik beklentilere paralel olarak yedi farkl? mizaç boyutuna ayr?ld??? tespit edilmi?tir. Bu yedi faktör, çocuk mizaç literatüründe yayg?n olarak kabul gören boyutlar? temsil etmektedir.

Faktör analizi, maddelerin hangi alt boyuta ait oldu?unu netle?tirerek, ölçe?in teorik yap?s?n? ampirik verilerle desteklemi?tir. Bu, ölçe?in çok boyutlu bir yap?y? ölçme yetene?ine sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Enstrüman (Instrument)

Test Türü: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Kendini De?erlendirme / Gözlem Ölçe?i (Ebeveyn veya Ö?retmen taraf?ndan doldurulur)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar

Ya? Grubu: Erken Çocukluk Dönemi (Ölçek geli?tirme çal??mas?nda kullan?lan örneklem detaylar? için referans makaleye ba?vurulmal?d?r.)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, çocuklar?n mizaç özelliklerini gözlemlemeye yönelik maddeler içerir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirilir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Hiçbir zaman = 1
Nadiren = 2
Bazen = 3
Ço?unlukla = 4
Her zaman = 5

Anahtar Kelimeler

Çocuk geli?imi, psikolojik de?erlendirme, bireysel farkl?l?klar, uyum, Ritmiklik, Duygusal Duyarl?l?k, Cronbach Alfa, AFA.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Arzu Özyürek

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: karabuk_arzu@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Detayl? adres bilgisi mevcut de?ildir, ileti?im için e-posta adresi kullan?lmal?d?r.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve klinik amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar (Arzu Özyürek) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçek, bir akademik makale kapsam?nda yay?mland???ndan, telif haklar? yay?nevine ve yazarlara aittir.

Referanslar

Özyürek, A., Gözün Kahraman & Pekdo?an, S. (2020). Temperament Scale for Children: Reliability and validity study. *International Journal of Humanities and Social Science Invention (IJHSSI), 9*(7), 5-12. doi: 10.35629/7722-0907010512

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s?na buradan ula??labilir: ijhssi.org

Ölçe?in kendisine ait PDF dosyas? ise a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: The original PDF can be downloaded here: cocuklar-icin-mizac-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çocuklar için Mizaç Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Toplam 32 maddeden olu?maktad?r.
Gürültülü ortamlardan etkilenmeyip rahat hisseder.
Her gün ayn? saatlerde ac?k?r.
Yap-boz tamamlamak gibi zor görevleri bitirene kadar devam eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM